

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΚΠΚ249	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	από το 5ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εκπαίδευση και Ετερότητα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδίκευσης		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	KANENA		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	students-web (https://student.cc.uoc.gr/main.asp), moodle (https://elearn.uoc.gr/course/) και socmedia (http://sociology.soc.uoc.gr/socmedia/)		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές/τριες τις θεωρίες και έννοιες που αφορούν την εκπαίδευση, τους εκπαιδευτικούς θεσμούς και την άμβλυνση ή/και την αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση: Να κατανοούν τους διαφορετικούς τρόπους εννοιολόγησης της κοινωνικής διαφοράς/ ετερότητας και τους μηχανισμούς συγκρότησης του Εαυτού και του Άλλου. Να γνωρίζουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις που πραγματεύονται τα θέματα της εκπαίδευσης και της ανισότητας και τις μεταξύ τους σχέσεις. Να κατανοούν τις προσεγγίσεις που συναποτελούν τη σύγχρονη κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τις διαφορές μεταξύ των θεωριών του επιχειρούν να εξηγήσουν τις διαφορετικές πορείες των μαθητών εντός των

εκπαιδευτικών θεσμών (θεωρία του ανθρωπίνου κεφαλαίου, πολιτισμικό κεφάλαιο Bourdieu, Bernstein, κλπ).

Να γνωρίζουν τα θέματα της ελληνικής εκπαίδευσης και τη συζήτηση σχετικά με τον μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας από μονοπολιτισμική σε πολυπολιτισμική. Να κατανοούν αφηρημένες έννοιες που αφορούν την εκπαίδευση και την αναπαραγωγή και την προβολή τους σε εμπειρικά παραδείγματα.

Να μπορούν να συμμετέχουν στο διάλογο για τη σχέση εκπαίδευσης και κοινωνικής διαφοράς.

Γενικές Ικανότητες

Ανάπτυξη των δεξιοτήτων απόκτησης γνώσεων, για να συνεχίσουν σε περαιτέρω σπουδές
Αυτόνομη εργασία εμβάθυνσης στη βιβλιογραφία

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τα εκπαιδευτικά συστήματα των δυτικών χωρών εδώ και μερικές δεκαετίες καλούνται, να διαχειριστούν έναν όλο και αυξανόμενο ανομοιογενή πληθυσμό ως προς τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνότητα. Η ανομοιογένεια αυτή οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην προσωρινή εγκατάσταση οικονομικών μεταναστών και προσφύγων στις δυτικές κοινωνίες αλλά και στη μετακίνηση πολιτών μέσα στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και διεθνώς χάρη στην παγκοσμιοποίηση. Η εθνοπολιτισμική ποικιλία θέτει υπό επερώτηση την ιδέα της εθνικής ομοιογένειας των σύγχρονων κρατών, προκαλώντας, ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες, μικρότερες ή μεγαλύτερες εντάσεις. Επιπλέον στο χώρο της εκπαίδευσης σημειώνονται πολύ υψηλά ποσοστά σχολικής αποτυχίας στα παιδιά των μεταναστών και των μειονοτήτων, παράλληλα με κάποιες άλλες «παραδοσιακές» κατηγορίες (παιδιά λαϊκών και αγροτικών στρωμάτων). Ξεκινώντας λοιπόν από ένα κοινωνικό πρόβλημα, το εκπαιδευτικό σύστημα καλείται να διαχειριστεί την εθνοπολιτισμική ετερογένεια των σχολικών τάξεων ώστε να εξασφαλίσει ίσες προϋποθέσεις για την επιτυχημένη σχολική και αργότερα κοινωνική ένταξη. Εξάλλου, σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, διατυπώνεται όλο και συχνότερα η προσδοκία για τη συμβολή που μπορεί να έχει η εκπαίδευση στην αντιμετώπιση των πολιτισμικών και κοινωνικών συγκρούσεων. Συνεπώς, η διαχείριση της ετερογένειας σε εκπαιδευτικό επίπεδο δεν είναι πια ένα ζήτημα που τίθεται περιστασιακά, αλλά αποτελεί μόνιμη συνιστώσα της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Από τη δεκαετία του '60, οπότε η εκπαίδευση των εθνοπολιτισμικά διαφορετικών μαθητών εμφανίζεται ως-κοινωνικό πρόβλημα, διαμορφώνεται σταδιακά ένα πεδίο επιστημονικής έρευνας και παρέμβασης, το οποίο γνωρίζει μεγάλη ανάπτυξη. Το πεδίο που συγκροτείται γύρω από αυτή τη θεματική, παρά τη ρευστή φυσιογνωμία και τα ασαφή όριά του, τείνει πολλές φορές να εμφανίζεται ως ιδιαίτερος κλάδος στο χώρο των κοινωνικών επιστημών και ιδιαίτερα στο πεδίο των επιστημών της αγωγής. Ο κλάδος αυτός αποδίδεται με τον όρο «διαπολιτισμική εκπαίδευση». Πρόκειται για έναν πολύσημο όρο, ο οποίος αναφέρεται άλλοτε στις αρχές μιας συγκεκριμένης παιδαγωγικής που αξιοποιεί διαφορετικά πολιτισμικά στοιχεία, άλλοτε σε συγκεκριμένα προγράμματα που υλοποιούν αυτήν την παιδαγωγική και άλλοτε σε επιστημονικές αναλύσεις με αντικείμενο την εκπαίδευση παιδιών με ιδιαίτερα εθνοπολιτισμικά χαρακτηριστικά. Η ευρύτατη χρήση του όρου καθιστά τη σημασία του αυτονόητη και ενισχύει τη ρευστότητα του περιεχομένου του, ενώ οι ορισμοί που έχουν

κατά καιρούς διατυπωθεί διαφέρουν από συγγραφέα σε συγγραφέα. Όλοι όμως συμφωνούν στο ότι ο όρος «διαπολιτισμική εκπαίδευση» ή «αγωγή» αναφέρεται στην προσπάθεια να ληφθεί με θετικό και εμπλουτιστικό τρόπο υπόψη από το εκπαιδευτικό σύστημα η δεδομένη πλέον και σαφώς αναγνωρισμένα από όλους όσοι συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία γλωσσική και πολιτισμική ποικιλία των σχολικών τάξεων. Η έννοια αυτή συνδέεται με μια συγκεκριμένη στιγμή στην πορεία που ακολούθησε το θέμα της ένταξης των «ξένων» παιδιών στο σχολείο. Ωστόσο οι κατευθύνσεις που υιοθετήθηκαν στο επίπεδο της εκπαιδευτικής πολιτικής δεν έχουν μόνο ακαδημαϊκό ενδιαφέρον. Στη σημερινή συγκυρία, που χαρακτηρίζεται από έξαρση του εθνικισμού και του ρατσισμού αλλά ταυτόχρονα, στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, από την αναζήτηση νέου περιεχομένου στην έννοια που πολίτη, τα ζητήματα αυτά αποκτούν πολύ μεγάλη πολιτική σημασία.

Η πολυσημία που χαρακτηρίζει τη διαπολιτισμική εκπαίδευση την καθιστά διεπιστημονικό αντικείμενο, το οποίο αντλεί θεωρία, έννοιες και μέθοδο από την κοινωνιολογία, την κοινωνική ψυχολογία, την παιδαγωγική, την ιστορία, τις γυναικείες σπουδές κ.ά. Συνεπώς η προσπάθεια μας είναι να αναλύσουμε το φαινόμενο της ετερότητας στην εκπαίδευση μέσα από μια πολυπρισματική διεπιστημονική οπτική.

ΣΤΟΧΟΣ

Αντλώντας εννοιολογικά από την κοινωνιολογία, την κοινωνιολογία της εκπαίδευσης, την κοινωνική ψυχολογία, την γλωσσολογία και τις επιστήμες της αγωγής, στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη των θεμάτων που αφορούν την εκπαίδευση και την αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων. Το ζήτημα θα εξεταστεί από δύο συσχετιζόμενες οπτικές. Αφενός θα μελετηθεί η αναπαραγωγή της κοινωνικής ανισότητας μέσω των ίδιων των σύγχρονων εκπαιδευτικών θεσμών, δηλαδή το παράδοξο κοινωνικό φαινόμενο που συνίσταται στη μαζική σχολική αποτυχία των παιδιών από χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα, μειονότητες και παιδιά μεταναστευτικής καταγωγής (Bourdieu, Bernstein, Bowles, S. & Gintis, Blackledge, D. & Hunt, B. κ.α.). Αφετέρου, θα μελετηθεί το ζήτημα της ένταξης των μαθητών και μαθητριών που είναι παιδιά μεταναστών και μειονοτήτων, δηλαδή μαθητές με διαφορετική μητρική γλώσσα, εθνική ταυτότητα ή/και θρησκεία, στο ελληνικό σχολείο (Cummins, Φραγκουδάκη, Σκούρτου, Ανδρούσου, Ασκούνη, Δραγώνα, Γκότοβος, Γκόβαρης κ.ά.). Τα επίπεδα ανάλυσης συναρθρώνουν το ενδο-ατομικό, το διαπροσωπικό και το κοινωνικό.

(4). ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Διαλέξεις πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση <i>Τ.Π.Ε.</i> στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες. Χρησιμοποιείται το σύστημα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης Moodle για τη διάθεση σημειώσεων και ασκήσεων στους φοιτητές.												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td><td>65</td></tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>40</td></tr> <tr> <td>Συγγραφή εργασίας/ ασκήσεων</td><td>20</td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	65	Αυτοτελής μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	40	Συγγραφή εργασίας/ ασκήσεων	20			Σύνολο Μαθήματος	125
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	65												
Αυτοτελής μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	40												
Συγγραφή εργασίας/ ασκήσεων	20												
Σύνολο Μαθήματος	125												

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης	Γραπτές εξετάσεις μετά το τέλος του μαθήματος Ελληνικά Οι φοιτητές Erasmus εκπονούν εργασία στην αγγλική γλώσσα
---	---

(5.) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Φραγκουδάκη Άννα, Δραγώνα Θάλεια (επιμέλεια) (2008) *Τι είν' η πατρίδα μας;*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

Ανδρούσου, Αλεξάνδρα, Νέλλη Ασκούνη (επιμ.) (2011) *Πολιτισμική ετερότητα και ανθρώπινα δικαιώματα*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Blackledge David, Hunt Barry (2004) *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Γκότοβος, Α. (2002) *Εκπαίδευση και Ετερότητα*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Εξειδικευμένη βιβλιογραφία

Ανδρούσου, Α. (2005) "Πώς σε λένε;". <i>Διεργασίες μιας Επιμορφωτικής Παρέμβασης στη Μειονοτική Εκπαίδευση</i> , Αθήνα, Gutenberg.	LB1731A54 2005, Ρέθυμνο
Banks, O. (2007) <i>Η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης</i> , Θεσσαλονίκη Παρατηρητής.	LC189B3616 2007, Ρέθυμνο
Baker, Colin (2001). <i>Εισαγωγή στη Διγλωσσία και τη Δίγλωσση Εκπαίδευση</i> . Αθήνα: Gutenberg. Κεφάλαια 1 (σελ. 43-62), 5 (σελ. 143-165) και 9 (σελ. 237-257).	LC3715 .B3516 2001, Ρέθυμνο
Bourdieu, P. (1985). Το συντηρητικό σχολείο: Οι ανισότητες στην εκπαίδευση και την παιδεία. Στο: Α. Φραγκουδάκη, <i>Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα στο σχολείο</i> (σσ. 359-391). Αθήνα: Παπαζήσης.	LC189F7 1985, Ρέθυμνο
Ballantine, J. H. & Hammack, F. M. (2015) <i>Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης : μια συστηματική ανάλυση</i> Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο.	LC191 .B25416 2015, Ρέθυμνο
Bourdieu, P. & Passeron, J. C. (2014) <i>Η αναπαραγωγή : Στοιχεία για μια θεωρία του εκπαιδευτικού συστήματος</i> , Αθήνα, Αλεξάνδρεια.	LC189 B616 2014, Ρέθυμνο
Bourdieu, P. & Passeron, J. C. (1996) <i>Οι Κληρονόμοι</i> , Αθήνα, Α. Καρδαμίτσα.	LC148.B616 1996, Ρέθυμνο
Bowles, S. & H. Gintis (1985) «Πέρα από την εκπαιδευτική Δύση: το μεγάλο αμερικανικό όνειρο εξατμίζεται», Στο: Α. Φραγκουδάκη, <i>Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα στο σχολείο</i> (σσ. 469-492). Αθήνα: Παπαζήσης.	LC189F7 1985, Ρέθυμνο
Γκόβαρης, Χ. (2011) <i>Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση</i> . Αθήνα, ΔΙΑΔΡΑΣΗ.	Κωδικός: LC1099 .G56 2011, Ρέθυμνο.
Γκόλια, Π. (2011) <i>Υμνώντας το έθνος. Ο ρόλος των σχολικών γιορτών στην εθνική διαπαιδαγώγηση</i> , Επίκεντρο.	LC93.G8 G686 2011, Ρέθυμνο

Cummins, Jim (2003) (Β' έκδοση βελτιωμένη). <i>Ταυτότητες υπό Διαπραγμάτευση: Εκπαίδευση με σκοπό την Ενδυνάμωση σε μια Κοινωνία της Ετερότητας</i> . Αθήνα: Gutenberg. Κεφάλαια 2 (75-95), 3 (97-115), 4 (121-151) και 5 (σελ. 161-197).	LC3731.C8816 2003, Ρέθυμνο
Δασκαλάκης, Δ. Ι. (2014) <i>Ζητήματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης</i> , Αθήνα, Διαδράση.	LC191.Z48 2014, Ρέθυμνο
Fischer, L. (2007) <i>Κοινωνιολογία του σχολείου. Εκπαίδευση και ετερότητα. Ζητήματα διαπολιτισμικής παιδαγωγικής</i> , Αθήνα, Μεταίχμιο.	LC191F5716 2006, Ρέθυμνο
Θάνος, Θ. Β. (2010) <i>Κοινωνιολογία των κοινωνικών ανισοτήτων στην εκπαίδευση. Η πρόσβαση των κοινωνικο-επαγγελματικών ομάδων στην ανώτατη εκπαίδευση (1956-1998)</i> , Αθήνα, Νήσος.	DIS 353738/370071, Ρέθυμνο
Jacquard, A. (2002) <i>Εγώ και οι άλλοι: Μια γενετική προσέγγιση</i> , Αθήνα εκδ. Κάτοπτρο.	QH431 .J2816 2002, Ρέθυμνο
Κελπανίδης, Μ. Χ. (2012) <i>Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης: Θεωρίες και πραγματικότητα</i> , Θεσσαλονίκη: Ζυγός.	LC189K45 2002, Ρέθυμνο
Λάμνιαν, Κ. (2001) <i>Κοινωνιολογική Θεωρία και Εκπαίδευση</i> , Αθήνα Μεταίχμιο.	LC191 L36 2002, Ρέθυμνο
Μάρκου, Γ. (1996) <i>Η πολυπολιτισμικότητα της Ελληνικής κοινωνίας: η διαδικασία διεθνοποίησης και η αναγκαιότητα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης</i> , Αθήνα, ΥΠΕΠΘ-Γ.Γ.Λ.Ε.	LC1099.5G8 M37 1996, Ρέθυμνο
Μυλωνάς, Θ. Ν. (1998 /2002) <i>Κοινωνιολογία της ελληνικής εκπαίδευσης : Συμβολές. επιμέλεια σειράς Δ. Γ. Τσαούσης. - 1η έκδ. - Αθήνα : Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.</i>	LC191 .8 G7M94 1998, Ρέθυμνο
Νικολάου, Σ.-Μ. (2009) <i>Θεωρητικά ζητήματα στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης / επιμέλεια σειράς Δ. Γ. Τσαούσης. - 2η έκδ. - Αθήνα: Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.</i>	LC191N55 2009, Ρέθυμνο
Νικολάου, Γ. (2011) <i>Ένταξη και εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών στο δημοτικό σχολείο</i> , Αθήνα, Πεδίο.	LC3747.G8 N54 2011, Ρέθυμνο
Νικολάου, Γ. (2011) <i>Διαπολιτισμική διδακτική, Το νέο περιβάλλον - Βασικές αρχές</i> , Αθήνα, Πεδίο.	LC1099 .N56 2011, Ρέθυμνο
Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (2010) <i>Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης</i> , Αθήνα, Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.	LC191N69 2010, Ρέθυμνο
Πατερέκα, Χ. (1986) <i>Βασικές έννοιες των Pierre Bourdieu και Jean-Claude Passeron σε θέματα κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Θεσσαλονίκη : Κυριακίδη Αφοί.</i>	LC189P382 1986, Ρέθυμνο
Πεχτελίδης, Γ. (2011) <i>Κυριαρχία και Αντίσταση. Μεταδομιστικές αναλύσεις της εκπαίδευσης</i> , Αθήνα, Εκκρεμές.	LC189 .P43 2011, Ρέθυμνο
Queiroz, J.-M. D. (2000) <i>Το Σχολείο και οι Κοινωνιολογίες του</i> , Αθήνα Gutenberg.	LC191 .M3 2000b, Ρέθυμνο
Σελλά-Μάζη, Ε. (1997) "Διγλωσσία και ολιγότερο ομιλούμενες γλώσσες στην Ελλάδα", σελ. 351-413, στο Τσιτσέλικης, Κ. & Χριστόπουλος, Δ. (επιμ.) <i>Το Μειονοτικό Φαινόμενο στην Ελλάδα. Μια Συμβολή των Κοινωνικών Επιστημών</i> . Αθήνα, Κριτική.	DF745 .M45 1997, Ρέθυμνο
Σιάνου - Κυργίου, Ε. (2012) <i>Από το Πανεπιστήμιο στην αγορά εργασίας. Όψεις των κοινωνικών ανισοτήτων</i> , Αθήνα, Μεταίχμιο.	HD6277.G8 .S5 3 2010, Ρέθυμνο

Σιάνου - Κυργίου, Ε. (2012) <i>Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες. Η μετάβαση από τη δευτεροβάθμια στην ανώτατη εκπαίδευση 1997-2004</i> , Αθήνα, Μεταίχμιο.	LC213.3.G8 S53 2006, Ρέθυμνο.
Σκούρτου, Ε. (2011) <i>Η Διγλωσσία στο Σχολείο</i> , Αθήνα, Gutenberg.	LC3715 S568 2011, Ρέθυμνο
Φραγκουδάκη, Α. (1985) <i>Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης</i> , Αθήνα, Παπαζήσης.	LC189F7 1985, Ρέθυμνο
Wetherell, M. (επιμ.) (2004) <i>Ταυτότητες, Ομάδες και Κοινωνικά Ζητήματα</i> . Αθήνα, Μεταίχμιο. (κεφ. 1, κεφ. 2, κεφ. 3 κεφ. 4)	HM131 .I3216 2005, Ρέθυμνο
Zeroulou, Z. (1988) «Η σχολική επιτυχία των παιδιών μεταναστών. Τα αποτελέσματα μιας προσέγγισης που λαβαίνει υπόψη την κινητοποίηση», <i>Revue Française de Sociologie</i> , τομ. XXIX, σελ. 447-470. (ελλ. Μτφ. Α. Φραγκουδάκη).	
Σημαντική πηγή βιβλιογραφικής ενημέρωσης για το μάθημα είναι η ιστοσελίδα <i>Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004, Κλειδιά και Αντικλειδιά</i> , Αθήνα: ΥΠΕΠΘ, Πανεπιστήμιο Αθηνών, www.kleidiakaiaantikleidia.net με ελεύθερη πρόσβαση.	
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά: Σύγχρονη Εκπαίδευση Επιθεώρηση Κοινωνικών Επιστημών Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών Σύγχρονα Θέματα Sociology of Education Education, Citizenship and Social Justice British Journal of Sociology of Education Journal of Education Education and Urban Society Education, Citizenship and Social Justice	